

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS KOMITETO, SUDARYTO LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO 2014 M. SPALIO 2 D. ĮSAKYMU NR. 3D-685, POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2014-11-14 Nr. 8D-551 (5.50)

Vilnius

Posėdis įvyko 2014 m. lapkričio 4 d. 13 val.

Posėdžio pirmininkė – Virginija Baltraitienė, žemės ūkio ministrė, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos įgyvendinimo stebėsenos komiteto pirmininkė.

Posėdžio sekretorė – Gailutė Pikūnaitė, Žemės ūkio ministerijos (toliau – ŽŪM) Kaimo plėtros departamento Programų priežiūros ir vertinimo skyriaus vyriausioji specialistė.

Dalyvauja Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos įgyvendinimo stebėsenos komiteto (toliau – Komitetas) nariai, ŽŪM atstovai (dalyvių sąrašas (1 priedas) pridedamas).

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl įžanginio žodžio ir darbotvarkės tvirtinimo.

2. Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos (toliau – Programa) stebėsenos komiteto darbo reglamento pristatymo ir tvirtinimo, *pranešėjas Kaimo plėtros departamento Programų priežiūros ir vertinimo skyriaus vedėjas Darius Liutikas*.

3. Dėl Programos rengimo ir derinimo su Europos Komisija eigos, *pranešėja Kaimo plėtros departamento direktorė Vilma Daugalienė*.

1. SVARSTYTA. Įžanginis žodis, darbotvarkės tvirtinimas.

V. Baltraitienė pasveikino dalyvius padėkodama už aktyvų dalyvavimą pirmajame 2014–2020 m. laikotarpio Komiteto posėdyje, patikino, kad šio Komiteto kompetencija yra labai svarbi, nes tai lems gerą Programos priežiūrą. Paminėjo nuosekliai vykstančias neformalias derybas su EK dėl Programos priemonių tinkamumo ir pasiūlė pritarti posėdžio darbotvarkei.

NUTARTA. Pritarti posėdžio darbotvarkei.

2. SVARSTYTA. Programos Komiteto darbo reglamento projekto pristatymas ir tvirtinimas (2 priedas).

Kalbėjo: V. Baltraitienė, D. Liutikas, A. Stankaitienė, A. Gaižutis.

A. Stankaitienė pasiūlė į 2.1 papunktį papildomai įtraukti, kad Komitetas taip pat tikrina Programos indėlių įgyvendinant Lietuvos Respublikos partnerystės sutartį.

A. Gaižutis pasiūlė suteikti Komiteto nariams galimybę, gavus posėdžio medžiagą, ne vėliau kaip per 2 darbo dienas raštiškai pateikti Sekretariatui komentarus dėl svarstomų klausimų. Taip pat pasiūlė suteikti galimybę Komiteto nariams naudotis bevieliu ryšiu Komiteto posėdžių metu.

D. Liutikas informavo, kad 2.10 papunkčio nuostata, susijusi su Programos informavimo ir viešinimo strategija, turi būti formuojama taip: „Nagrinėja ir tvirtina Programos informavimo ir viešinimo strategiją, jos pakeitimus, įgyvendinimo pažangą, susipažįsta su planuojamais viešinimo ir informavimo veiksmais ateinančiais metais“.

V. Baltraitienė pritarė pastaboms dėl darbo reglamento papildymo ir sutiko svarstyti bevielio ryšio naudojimosi posėdžio metu galimybę.

NUTARTA. Pritarti Komiteto darbo reglamento projektui.

3. SVARSTYTA. Programos rengimo ir derinimo su Europos Komisija (toliau – EK) eiga (3 priedas).

Kalbėjo: V. Baltraitienė, G. S. Cironka, V. Daugalienė, J. Sviderskis, L. Maskaliovienė, A. Stankaitienė, A. Ruzgas, K. Jankauskas, A. Maziliauskas, S. Obelevičius, L. Bartkevičius, R. Paškevičius, A. Klimavičius.

V. Daugalienė priminė, jog Programos projektas EK buvo pateiktas 2014 m. birželio 4 d., rugpjūčio pabaigoje Lietuva gavo EK pastabas, jas išanalizavo ir parengė Programos pataisymus, o lapkričio 3 d. pradėjo su EK neformalias derybas. Norint pasiekti, kad pasirinktos Programos priemonės ir jų įgyvendinimo tvarka būtų priimtinos EK, reikia pateikti labai svarius argumentus. Pažymėjo, kad su EK liko aptarti daug svarbių aspektų, kurie bus derinami su socialiniais partneriais. Taip pat paaiškino, jog 28 ES šalys iš viso yra pateikusios Komisijai 118 kaimo plėtros programų. EK prognozuoja, kad tik 5–8 iš jų bus patvirtintos dar šiemet.

G. S. Cironka patvirtino, kad Programos rengimo ir derinimo eiga pristatyta nuosekliai ir informavo apie neformalių darbo grupės derybų su EK rezultatus. Priminė, kad „terminai spaudžia“, liko nedaug laiko pateikti visus priemonių aprašymus EK. Pasidžiaugė, jog EK atsižvelgė į daugelį papildomai pateiktų argumentų derinant priemonių tinkamumą. Pripažino, kad yra du tolesni Programos derinimo variantai. Atliekant daug pakeitimų, bus reikalinga keisti ir Partnerystės sutartį, kas pareikalautų daug laiko. Kitas būdas – pabandyti pagrįsti savo pozicijų argumentus dėl Programos, nekeičiant Partnerystės sutarties. Išreiškė ketinimus, jog pataisytas Programos projektas bus pateiktas EK lapkričio pabaigoje. Taip pat pasiūlė atkreipti dėmesį, kad priemonių kontrolė bus sugriežtinta, todėl svarbu numatyti priemonių įgyvendinimo galimybes taip, kad ateityje pavyktų išvengti sankcijų.

J. Sviderskis informavo, jog žemės ūkio bendrovės nuolat teiraujasi dėl paraiškų teikimo priemonei „Investicijos į materialųjį turtą“ pradžios. Todėl pritarė Programą koreguojant išvengti Partnerystės sutarties keitimo.

V. Daugalienė atsakė, kad, pagal EK išsakytas pastabas, paslaugos žemės ūkiui negali būti remiamos pagal Priemonę „Investicijos į materialųjį turtą“.

V. Baltraitienė atkreipė dėmesį, kad valstybės narės savo rizika gali pradėti įgyvendinti kai kurias pasirinktas priemones, nelaukdamos, kol bus patvirtinta Programa, nes visų interesas – kuo greičiau pradėti įgyvendinti mažiausiai rizikos keliančias priemones ir organizuoti kvietimus teikti paramos paraiškas.

V. Daugalienė papildė, kad siekiant sudaryti galimybę pagal Programą teikti paramą vietinių kelių, einančių per gyvenvietę iki 1000 gyventojų, tvarkymui (nors jie pagal Kelių įstatymą priskiriami rajoniniams valstybiniais keliams), ir atsižvelgiant į dabartinės Partnerystės sutarties nuostatas, bei jų nekeičiant, būtina Programoje įtvirtinti vietinės reikšmės kelio apibrėžimą. Pažymėjo, kad Susisiekimo ministerijos duomenimis, tokio masto keliai (rajoniniai) vakarų valstybėse traktuojami kaip vietiniai. Informavo, kad ši investicijų sritis būtų įgyvendinama pareiškėju numatant VI Automobilių kelių direkciją prie Susisiekimo ministerijos (toliau – Direkcija).

L. Maskaliovienė papildė, kad nei Reglamente, nei Partnerystės sutartyje vietinės reikšmės kelių sąvoka nėra apibrėžta, todėl yra galimybė apibrėžti Programoje, kaip tai turėtų būti traktuojama, pavyzdžiui „*nepriklausančius tarptautinės reikšmės kelių*“ kategorijai.

V. Baltraitienė pritarė, kad aiškiai mato poreikį finansuoti sutvarkymą tiek *vietinės reikšmės viešųjų kelių, kelio atkarpu, gatvių*, priklausiančių savivaldybei, tiek valstybinių kelių, atliekančių vietinės reikšmės kelio funkciją ir galimybę, kooperuojantis su Direkcija ir panaudojant lėšas iš „Kaimų atnaujinimo“ priemonės. Šie keliai eina per kaimus, o jais naudojasi ir ūkininkai, ir kiti kaimo gyventojai.

S. Krišpinovičius paklausė, ar su EK buvo kalbėta dėl lėšų skirstymo per regioninės plėtros tarybas savivaldybių gyvenvietėms iki 1000 gyventojų.

V. Daugalienė atsakė, kad pagal EK pastabas, regioninis projektų planavimas ir išankstinis preliminarus lėšų skyrimas savivaldybėms, pasitelkiant regionų plėtros tarybas, yra netinkamas EŽŪFKP atveju, tai būtų laikoma funkcijų delegavimu. Savivaldybės šias lėšas galės gauti projektų konkurso būdu.

L. Maskaliovienė papildė, kad ES struktūrinių fondų sistemoje yra deleguota funkcija Regionų plėtros taryboms, tuo tarpu Žemės ūkio ministerija šios funkcijos nėra delegavusi.

A. Stankaitienė pritarė norui suderinti paramos sinergijos principą ir pasiūlė paieškoti būdų tai suderinti nekeičiant VKS (vieno krepšelio sistemos). Taip pat paprašė apie padarytus naujus Programos keitimus informuoti LRV, kad būtų užtikrintas visų viešasis interesas.

A. Gaižutis pasiteiravo dėl „aktyvaus ūkininko“ apibrėžimo ir kurių priemonių išmokoms gauti jis bus taikomas.

V. Baltraitienė priminė, kad ši problema nepriklauso šiai Programai.

G. S. Cironka pritarė, kad „aktyvaus ūkininko“ sąvoką EK ir Lietuva supranta skirtingai. EK pripažįsta, kad veiklos minimalus aktyvumas yra jau tuomet, jei ūkininkas nušienauja pievą 2 kartus.

Pasiūlė apibrėžimą formuluoti atsižvelgiant į ekonominių veiklų klasifikatorių bei numatant veiklos kontrolės procedūras.

L. Maskaliovienė papildė, kad LRV kontroliuotų viešuosius interesus dėl paramos dubliavimosi, nes Partnerystės sutartyje įsipareigojama, kad priemonės turi ne konkuruoti tarpusavyje, o papildyti viena kitą. Kaip pavyzdį paminėjo priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama ekonominės veiklos pradžiai kaimo vietovėse“. Jos nuomone, šios veiklos srities įgyvendinimas iškreips santykį tarp paramos priemonių, nes ji bus nekonkurencinė. Pasvarstė: galbūt labai aiškus remiamų veiklų identifikavimas padėtų išspręsti problemą dėl santykio su kitų ES fondų priemonėmis, skirtomis smulkaus verslo skatinimui.

L. Bartkevičius paminėjo, kad konkuruoja galimybės gauti subsidiją ir paskolą.

V. Baltraitienė pritarė, kad priemonės turi būti suderintos tarpusavyje. Pasvarstė, kad Programos lėšomis turėtų būti remiams kaime realiai gyvenančių asmenų verslas. Be to, turi būti įpareigojimas išlaikyti verslą, o to neįvykdžius, parama turi būti susigrąžinama.

K. Jankauskas pasiūlė nesudaryti baigtinio remiamų veiklų sąrašo. Pasiūlė kiek įmanoma labiau skatinti jaunimą imtis verslo, nes vadovaujantis baigtiniu tam tikrų remiamų veiklų sąrašu gali žlugti geros idėjos.

A. Maziliauskas pasiteiravo EK nuomonės dėl paramos eksperimentiniams ūkiams.

G. S. Cironka atsakė, kad EK teiravosi detalios informacijos apie eksperimentinių ūkių akcininkus ir pan., pavyko įrodyti EK, kad ūkis turi būti atskiras ekonominis vienetas, konkurencingas rinkoje, o paramos intensyvumą apginti kaip lygiavertį kitiems ūkiams. Ūkio ekonominės veiklos aprašymas artimiausiu metu turi būti apibrėžtas bendromis pastangomis.

J. Sviderskis pasisakė dėl paramos dalies išlaikymo konkurencingiems ūkiams.

V. Baltraitienė paaiškino, jog tai atsispindės paramos administravimo taisyklėse, bet būtina apsispręsti bendrai dėl paramos prioritetų, t. y., ar teikti paramą tik ekonomiškai efektyviam ūkiui, ar ir smulkiems ūkiams, taip pat skirti paramos dalį, sprendžiant ir socialines problemas. Taip pat priminė, kad labai svarbu patvirtinti veiklos strategiją dėl ūkio krypčių ir prioritetų, kuri apibrėžtų, kokią dalį paramos skirti konkurencingiems ūkiams remti, ir kokią – smulkiems ūkiams.

J. Talmantas pritarė kaimo plėtros II prioritetui „Didinti visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą ir ūkių perspektyvumą“. Pasiūlė kaimo plėtros poreikiuose pakoreguoti 1 punktą išlaikant vienodas galimybes visoms žemės ūkio šakoms, neišskiriant gyvulininkystės, vaisių ir daržovių ar kitų šakų.

S. Obelevičius priminė, jog parama sodų įveisimui įtakos nepadare ir sodininkystės plotai nepadidėjo, o poreikis vaisiams auga.

K. Jankauskas paklausė, kada galima tikėtis nerizikingų projektų paraiškų teikimo grafiko paskelbimo.

V. Baltraitienė paaiškino, kad Programos paramos administravimo taisyklės yra patvirtintos ir yra rengiamasi pradėti šaukimus galbūt net šiais metais, bet grafiką tvirtinti kol kas anksti, jis paaiškės po galutinio Programos projekto išsiuntimo EK. Patvirtino, kad mažiausiai rizikingų projektų paraiškų teikimas bus pradėtas kiek galima anksčiau.

A. Klimavičius paklausė, ar dar bus lėšos perskirstomos tarp atskirų BŽŪP ramsčių, t. y. tiesioginės paramos lėšas nukreipiant nuosekliau aplinkosauginiu požiūriu.

V. Baltraitienė priminė, jog su socialiniais partneriais paramos principai yra suderinti ir artimiausiu metu lėšų perskirstymas nenumatytas.

NUTARTA. Pritarti Programos rengimo ir tvirtinimo su EK eigai.

Posėdžio pirmininkė

Virginija Baltraitienė

Posėdžio sekretorė

Gailutė Pikūnaitė